

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІЛНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ім. Б. Д. Гаврилишина

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ННМВ ім. Б. Д. Гаврилишина
Ірина ІВАШУК

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. проректор
з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВЧЕНЬ»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 052 «Політологія»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні
комунікації»

Кафедра політології та філософії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	2	3	28	28	3	8	53	120	3

31.08.2023
(Signature)

Тернопіль -ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія», затвердженої Вченою радою від 15.06.2022 р., протокол № 9

Робочу програму склала: завідувач кафедри політології та філософії ЗУНУ, д. філос. н., професор Т. Чолач

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії, протокол №1, від 28.08.2023 р.

Завідувачка кафедри
політології та філософії

Тетяна ЧОЛАЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 052 «Політологія» протокол №_1_ від 29.08. 2023 р.

Голова групи забезпечення
спеціальності
Гарант ОП

Олег РУДАКЕВИЧ
Володимир ТОМАХІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ \

«Історія української та зарубіжних політичних вчень»

1. Опис дисципліни «Історія української та зарубіжних політичних вчень»

Дисципліна «Історія українських та зарубіжних політичних вчень»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни Дисципліна циклу нормативних Мова навчання Українська мова
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність 052 «Політологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 2	бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна – 53</i> <i>Тренін, КПЗ – 8</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3</i>
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – іспит

1. Мета і завдання дисципліни

«Історія українських та зарубіжних політичних вчень»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою дисципліни «Історія українських та зарубіжних політичних вчень» є формування у студентів ґрунтовного комплексу знань і цілісного уявлення про зародження і розвиток українських та зарубіжних політичних вчень як важливих складових частин духовної культури людства від найдавніших часів до сьогодення. На конкретному історичному матеріалі показати закономірності боротьби різноманітних, часто суперечливих політичних вчень у сфері політичної ідеології, розкрити складність і суперечності історичного процесу розвитку знань про суспільство, державу і право, а також поступового пізнання людською думкою сутності суспільно-політичних інститутів, дати критичний аналіз наукових доктрин і теорій, показати їх якісну відмінність та їх вплив на прогресивні надбання людства. Сформувати у студентів цілісне уявлення про історію розвитку політичних вчень, дати розуміння закономірностей процесу становлення і розвитку основного понятійного змісту політичних вчень Античності, Середньовіччя, Нового часу. Спонукаючи студентів до аналізу політичних концепцій, на основі першоджерел, періоду від стародавніх часів до сучасності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Вміти орієнтуватися в основних теоріях, концепціях історії українських та зарубіжних політичних вчень.
2. Засвоєння класичних парадигм українських та зарубіжних політичних вчень.
3. Сформувати чітке уявлення про базовий понятійний апарат з курсу історія українських та зарубіжних політичних вчень.
4. Навчити самостійно аналізувати політичні теорії українських та зарубіжних учених у сфері політичної думки.
5. Орієнтуватися в історичному часі і просторі, через звернення до минулого, до духовних пошуків попередніх поколінь, що допоможе громадянину України віднайти своє місце у сучасному періоді, який спрямований на удосконалення суспільних процесів у майбутньому.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни: «Політологія (Вступ у спеціальність)», «Філософія», «Світова політична історія», «Міжнародна економіка».

2.2. Найменування програмних результатів навчання, досягнення яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни:

Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки

Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні

2. Програма навчальної дисципліни: «Історія українських та зарубіжних політичних вчень»

Змістовий модуль 1. Зародження та особливості розвитку зарубіжних політичних вчень

Тема 1. Предмет і методи історії українських та зарубіжних політичних вчень. Політична думка Стародавнього Сходу

Предмет історії суспільно-політичної думки як самостійної дисципліни. Суть науково-теоретичного підходу до аналізу предмету історії суспільно-політичної думки. Специфіка практично-духовного компонента та його вплив на формування предмету історії суспільно-політичної думки. Взаємозв'язок історії політичних вчень із поглядами та позиціями про пізнання природи, держави і права, уявлень про свободу, справедливість, закон, державний устрій, права і свободи людини, форми і принципи взаємовідносин особистості і влади. Взаємодія політичних та державних компонентів та погляди на їх співставлення. Вплив філософських концепцій держави і права на формування історії суспільно-політичних наук, понятійного апарату науки, пізнавальних засобів і цілей, формування соціокультурного рівня суспільства певної епохи.

Методи вивчення проблем історії політичних вчень. Методологічні проблеми історії суспільно-політичної думки. Основні завдання курсу історії української та зарубіжних політичних вчень. Політичні погляди Стародавнього Сходу: Єгипту, Вавилону, Індії та Китаю.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. .Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 2. Політичні вчення епохи Античності

Політична думка періоду утворення древньогрецьких полісів та їх розвитку. Аналіз творів Гомера «Іліада» та «Одіссея». Ідея справедливого суспільного ладу Гесіода. Суть морально-ідеалістичного вчення Піфагора. Ідеологія родової знаті Геракліта. Формування аристократичних та демократичних ідей в період розквіту стародавніх грецьких держав. Політичні погляди Демокріта. Суспільно-політичні погляди Протагора. Суспільно-політичні вчення старогрецьких софістів Горгія, Гіппія, Антифіона. Політичні погляди Сократа. Політична думка Платона: зразок держави, взаємні потреби і поділ праці; класи і душі, справедливість; власність і сім'я; навчання і виховання; невизнання закону. Політичні ідеали Арістотеля. Політична думка періоду еллінізму. Вчення Епікура, Полібія, Зенона.

Політична ідеологія періоду староримської Республіки. Політичні погляди Цицерона та Лукреція. Політичні вчення Риму періоду принципату. Суспільно-політичні вчення староримських юристів Ульпіана та Папініана. Суть ідей Луція

Сенеки та Марка Аврелія Антонія. Ідеологія раннього християнства. Політичні вчення в період розпаду і загибелі Римської імперії.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 3. Політичні вчення доби Середньовіччя

Суспільно-політичний лад країн Західної Європи в період виникнення й розвитку феодалізму. Християнський неоплатонізм Августина. Фома Аквінський та його політичне вчення. Особливості ідеології станово-представницької монархії. Політичні вчення Марселія Падуанського. Данте Алігьєрі «Про монархії».

Політичні погляди Нікколо Макіавеллі. Новоевропейський антропоцентризм Піко делла Мірандоли. Суспільно-політичні і правові ідеї Реформації. Мартін Лютер. Томас Мюнцер. Жан Кальвін. Франциск Готман. Юній Бут. Йоган Альтузій. Політичне вчення Жана Бодена. Соціалістичні погляди Томаса Мора і Томазо Кампанелли.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 4. Політичні вчення епохи Відродження та Реформації

Політичні погляди Нікколо Макіавеллі. Новоевропейський антропоцентризм Піко делла Мірандоли. Суспільно-політичні і правові ідеї Реформації. Мартін Лютер. Томас Мюнцер. Жан Кальвін. Франциск Готман. Юній Бут. Йоган Альтузій. Політичне вчення Жана Бодена. Соціалістичні погляди Томаса Мора і Томазо Кампанелли.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 5. Розвиток політичних вчень країн Західної Європи у XVI – XIX століттях

Вчення Гуго Гроція про державу і право. Суспільно-політичне вчення Б.Спінози. Ф.Бекон і Дж. Локк про державу та правові основи людського буття. Суспільно-політичні та правові вчення Т.Гоббса. Раціональне трактування політики у працях французьких просвітителів. Суспільні та політико-правові вчення в Німеччині у XVII – XIX століттях. Суспільно-політичні та правові вчення в Італії у XVIII столітті. Марксистські погляди на суспільство та політику.

Основні напрями західноєвропейської суспільної та політико-юридичної думки першої половини XIX століття. Англійський лібералізм. Французький лібералізм. Німецький лібералізм. Суспільні та політико-правові погляди ідеологів соціалізму. Суспільно-політичні погляди О.Конта.

Вчення Р.Ієрінга про право і державу. Соціологічна теорія держави Л.Гуміловича. Неокантіанське вчення про право. Р.Штаммлер. Вчення Дж. Остіна про право. Політичні ідеї Г.Спенсера. Суспільне і політико-правове вчення Ф.Ніцше.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 6. Політичні теорії XIX ст. Виникнення та поширення соціалістичних політичних вчень

Суспільні і політично-правові погляди російських філософів першої половини XX століття: С.М.Булгаков, М.О.Бердяєв, І.О.Ільїн.

Суспільно-політичне вчення В.Леніна, М.Бухаріна. Суспільно-політичні погляди Й.Сталіна. Суспільно-політичні тлумачення доби радянського часу.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 7. Провідні політичні доктрини сучасності

Аналітична юриспруденція. Позитивістський нормативізм Г.Кельзена. Прагматичний позитивізм. Суспільні і політико-правові ідеї солідарності та інституціоналізму. Соціологічна юриспруденція. Психологічна теорія права Л.І.Петражицького. Суспільна та політико-правова ідеологія націонал-соціалізму.

Відроджене природне право. Інтегративна юриспруденція. Теорії еліт, бюрократії і технократії.

Неопозитивізм як теоретико-методологічна основа політологічних досліджень ХХ століття. Формування та інституалізація сучасної суспільно-політичної думки.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 8. Тоталітарні політичні доктрини ХХ ст.

Політична ідеологія. Характеристика тоталітарних політичних доктрин. Політична доктрина більшовизму (комунізму). Фашизм та неофашизм. Італійський фашизм. Ідейно-політичні витоки і сутнісні ознаки нацистської доктрини.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Зародження та розвиток українських політичних вчень

Тема 9. Суспільно-політичні вчення епохи Середньовіччя на території України VI – першої половини XVII століття

Зародження ранніх політичних відносин дохристиянської доби. Розвиток суспільно-політичної думки в VI – X століттях на теренах сучасної України. Розбудова державності в історико-політичних творах давньоруських дослідників. Суспільно-політична думка в літописних зведеннях часів Київської Русі. Суспільно-політичні погляди Д.Галицького. Розвиток політичної думки на українських землях після навали монголо-татар. «Слово про загибель Руської землі».

Розвиток українських політичних вчень періоду Литовсько-польської та Польської доби. Ю.Дрогобич. С.Оріховський, П.Скарга. Брестська церковна унія. С.Зизаній, Ю.Рогатинець, К.Т.Ставровецький, І.Вишенський, М.Смотрицький, Х.Філарет.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.

3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
4. Любохинець Л. С., Шавкун М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.

Тема 10. Українські політичні вчення періоду визвольної війни та занепаду Козацько-гетьманської держави (середина XVII – XVIII століття)

Соціальний устрій низового Запорізького війська. Вирішення проблеми влади у козацькій Запорозькій Січі. Роль отамана та козацької старшини у побудові та функціонуванні Запорозької Січі. Вплив Ради старшин на політичні настрої козаків. Еволюція політичних поглядів Б.Хмельницького. Суть релігійного відродження православної церкви в Україні. Вплив братських шкіл на рівень освіти та політичні настрої міщан. Суспільно-політичні погляди П.Могили. Інокентій Гізель «Мир з Богом, людино», «Синопис» Л.Баранович, І.Галятовський, Ю.Немирич. Вклад діячів Києво-Могилянської Академії у розвиток української політичної думки. Ф.Сафонович «Хроніка».

Політичні погляди І.Мазепи. Конституція П.Орлика та її політичне значення. Суть українського кодексу «Право, за яким судиться малоросійський народ» (1743р.).

Політичні погляди С.Яворського, Ф.Прокоповича, І.М.Козачинського. Проблема людини в етико-гуманістичних поглядах Г.Сковороди.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
4. Любохинець Л. С., Шавкун М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.

Тема 11. Розвиток українських політичних вчень періоду національного Відродження (перша половина XIX початок XX століть)

Політичне становище українського народу після поділів України. Програмні документи Товариства дворянських революціонерів (1821-1825 рр.). Аналіз політичної програми Товариства об'єднаних слов'ян (1823-1825 рр.). Діяльність декабристської організації – Південного товариства та його Конституція. Пестель, Муравйов-Апостол. Політичні програми Кирило-Мефодіївського товариства. «Історія Русів». Й.Б.Шад та його «Природне право». Вплив німецького мислителя Й.Г.Гердера на формування українських політичних вчень. М.Максимович, М.Костомаров, Т.Шевченко.

М.Гарасевич, І.Могилянський. Діяльність «Руської Трійці» на теренах Західної України. І.Франко.

Література

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
4. Любохинець Л. С., Шавкун М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.
5. Український націоналізм. Антологія. Київ: Українська Видавнича Спілка ім. Юрія Липи, 2019.

Тема 12. Особливості українських політичних вчень (XX – початку ХХІ століть)

Суспільно-політичне життя українців наприкінці ХІХ століття. «Загальна українська безпартійна демократична організація». «Братство тарасівців». Створення українських політичних партій, аналіз їхніх програмних засад: Революційна українська партія. Українська соціал-демократична партія. Українська радикально-демократична партія. Українська соціал-демократична робітничка партія. Товариство українських поступовців. М. Драгоманов, М. Грушевський та його політичні погляди. Б. Кістяківський – український правознавець.

Характеристика діяльності Української Центральної Ради. Аналіз I, II, III та IV універсалів Центральної Ради. М. Грушевський «Якої ми хочемо автономії й федерації». М. Грушевський «На порозі нової України». Аналіз Конституції УНР.

Політичні погляди гетьмана Павла Скоропадського. «Закон про тимчасовий устрій України». Юліан Охримович. Аналіз законотворчої діяльності ЗУНР.

Політичні погляди В. Винниченка. Політичні погляди С. Петлюри. М. Міхновський «Самостійна Україна».

Література:

1. Винниченко, Володимир. Відродження нації [Електронна копія] : (історія укр. революції [mareць 1917 р. груд. 1919 р.].. Електрон. текст. дані. Київ ; Відень : [З друк. Христофа Райсера Синів у Відні], 1920 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2019).
2. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
3. Горбатенко В. П. Національна держава та її суверенність в умовах глобалізації. Українсько-польські політологічні студії: наук. зб. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019. Вип. 3. 156 с.
4. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть.: http://shron2.chtyvo.org.ua/Hrushevskiy/Khto_taki_ukraintsi_i_choho_vony_khochut_zb.pdf
5. Держава, влада та громадянське суспільство у документах політичних партій України (кінець 1980-х-перша половина 2011 рр.). К: ШІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 808 с.

6. Донцов, Дмитро. Підстави нашої політики [Електронна копія] / др. Дмитро Донцов. Електрон. текст. дані (1 файл : 235 Мб). Відень: Вид-во Донцових, 1921 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2018).
7. Донцов, Дмитро. Підстави нашої політики [Електронна копія] / др. Дмитро Донцов. Електрон. текст. дані (1 файл : 235 Мб). Відень: Вид-во Донцових, 1921 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2018).
8. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
9. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
10. Любохинець Л. С., Шавкун . М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.
11. Український націоналізм. Антологія. Київ: Українська Видавнича Спілка ім. Юрія Липи, 2019.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
„Історія української та зарубіжних політичних вчень”
денна форма навчання**

	Кількість годин				Контроль Заходи
	Лекції	Семінар Заняття	Самост робота	Інд роб	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Зародження та особливості розвитку зарубіжних політичних вчень					
Тема 1. Предмет і методи історії українських та зарубіжних політичних вчень. Політична думка Стародавнього Сходу	2	2	5		Тести, питан
Тема 2. Політичні вчення епохи Античності	2	2	5		Проблемні завдання
Тема 3. Політичні вчення країн Західної Європи доби Середньовіччя	2	2	5		Реферати
Тема 4. Політичні вчення епохи Відродження та Реформації	2	2	6	1	Тести, питан
Тема 5. Розвиток політичних вчень країн Західної Європи у XVI – XIX століттях	2	2	5		Реферати
Тема 6. Політичні теорії XIX ст. Виникнення та поширення соціалістичних політичних вчень	2	2	5		Тести, питан
Тема 7. Провідні політичні доктрини сучасності	2	2	5	1	Проблемні завдання
Тема 8. Тоталітарні політичні доктрини XX століття	2	2	5		Есе
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Зародження та розвиток українських політичних вчень					
Тема 9. Суспільно-політичні вчення епохи Середньовіччя на території України VI – першої половини XVII століття	2	4	5		Тести, питан
Тема 10. Українські політичні вчення періоду визвольної війни та занепаду Козацько-гетьманської держави (середина XVII – XVIII століття)	2	4	1	1	Реферати
Тема 11. Розвиток українських політичних вчень періоду національного Відродження (перша половина XIX – XX століть)	4	2	4		Тести, питан
Тема 12. Особливості українських політичних вчень (XX – початку XXI століть).	4	2	3		Реферати
Разом	28	28	53	3	

5. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет і методи історії українських та зарубіжних політичних вчень.

Політична думка Стародавнього Сходу

Мета: охарактеризувати особливості предмету, категоріального апарату та методів дослідження історії політичних вчень. Проаналізувати зародження та етапи розвитку політичних вчень в світі та Україні. Розкрити причини виникнення політичних взаємовідносин і державних форм правління.

Питання для обговорення:

1. Предмет історії суспільно-політичної думки як самостійної дисципліни
2. Взаємозв'язок історії політичних вчень із поглядами та позиціями про пізнання природи, держави і права, уявлень про свободу, справедливість, закон, державний устрій, права і свободи людини, форми і принципи взаємовідносин особистості і влади.
3. Вплив філософських концепцій держави і права на формування історії суспільно-політичних наук, понятійного апарату науки, пізнавальних засобів і цілей, формування соціокультурного рівня суспільства певної епохи.
4. Методи вивчення проблем історії політичних вчень.
5. Методологічні проблеми історії суспільно-політичної думки.
6. Основні завдання курсу історії українських та зарубіжних політичних вчень.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 2. Політичні вчення епохи Античності

Мета: означити умови формування політичних вчень Стародавнього світу. Дослідити базові ідеї античної суспільно-політичної думки.

Питання для обговорення:

1. Політичні погляди Стародавнього Сходу: Єгипту, Вавилону, Індії та Китаю.
2. Політична думка періоду утворення древньогрецьких полісів та їх розвитку. Аналіз творів Гомера «Іліада» та «Одіссея».
3. Ідея справедливого суспільного ладу Гесіода. Суть морально-ідеалістичного вчення Піфагора. Ідеологія родової знаті Геракліта.
4. Політичні погляди Демокріта. Суспільно-політичні погляди Протагора.
5. Суспільно-політичні вчення старогрецьких софістів Горгія, Гіппія, Антифіона.
6. Політичні погляди Сократа. Політична думка Платона.
7. Політичні ідеали Аристотеля.
8. Політична думка періоду еллінізму. Вчення Епікура, Полібія, Зенона.
9. Політичні погляди Цицерона та Лукреція. Політичні вчення Риму періоду принципату.
10. Суть ідей Луція Сенеки та Марка Аврелія Антонія.
11. Ідеологія раннього християнства.

12. Формування й розвиток мусульманської суспільної, політичної і правової думки. Суспільно-політичне вчення Ібн Халдуна.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 3. Політичні вчення країн Західної Європи доби Середньовіччя

Мета: розкрити сутність суспільно-політичного ладу країн Західної Європи в період Середньовіччя.

Питання для обговорення:

1. Суть християнського неоплатонізму Августина.
2. Фома Аквінський та його політичне вчення.
3. Особливості політичних вчень Марселія Падуанського та Данте Алігьєрі.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 4. Політичні вчення епохи Відродження та Реформації.

Мета: розкрити сутність політичних вчень Відродження та Реформації.

Питання для обговорення:

1. Політичні погляди Нікколо Макіавеллі.
2. Новоєвропейський антропоцентризм Піко делла Мірандоли.
3. Суспільно-політичні і правові ідеї Реформації. Мартін Лютер. Томас Мюнцер. Жан Кальвін.
4. Суспільно-політичні вчення Франциска Готмана, Юнія Бута, Йогана Альтузія.
5. Політичне вчення Жана Бодена.
6. Соціалістичні погляди Томаса Мора і Томазо Кампанелли.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 5. Розвиток політичних вчень країн Західної Європи у XVI – XIX століттях

Мета: з'ясувати причини зародження цивільної концепції на якій базувалися політичні вчення даного періоду. Дослідити вплив теорії про договірний характер держави на тогочасні політичні процеси в країнах Західної Європи. Визначити вклад німецьких, італійських та англійських представників наукового світу у розвиток нових політичних вчень XVI – XIX століть. Проаналізувати особливості політичних поглядів марксистів на суспільно-політичні процеси.

Питання для обговорення:

1. Вчення Гуго Гроція про державу і право.
2. Суспільно-політичне вчення Бенедикта Спінози.
3. Бекон і Дж. Локк про державу та правові основи людського буття.
4. Суспільно-політичні та правові вчення Т. Гоббса.
5. Суспільні та політико-правові вчення в Німеччині у XVII – XIX століттях.
6. Суспільно-політичні та правові вчення в Італії у XVIII столітті.
7. Особливості англійського, французького, та німецького лібералізму.
8. Суспільні та політико-правові погляди ідеологів соціалізму. Марксистські погляди на суспільство та політику.
9. Суспільно-політичні погляди О. Конта.
10. Соціологічна теорія держави Л. Гумільовича.
11. Політичні ідеї Г. Спенсера.
12. Суспільне і політико-правове вчення Ф. Ніцше.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 6. Політичні теорії XIX ст. Виникнення та поширення соціалістичних політичних вчень

Мета: розглянути особливості формування суспільних політико-правових поглядів російських філософів першої половини XX століття: С.М.Булгакова, М.О.Бердяєва, І.О.Ільїна. Суспільно-політичне вчення В.Леніна, М.Бухаріна. Суспільно-політичні погляди Й.Сталіна. Суспільно-політичні тлумачення доби радянського часу

Питання для обговорення:

1. Особливості формування політичних поглядів С.М.Булгакова.
2. Особливості формування політичних поглядів М.О.Бердяєва.
3. Особливості формування політичних поглядів І.О.Ільїна.
4. Суспільно-політичне вчення В.Леніна.
5. Особливості політичних поглядів М.Бухаріна.
6. Суспільно-політичні погляди Й.Сталіна.
7. Суспільно-політичні тлумачення доби радянського часу

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 7. Провідні політичні доктрини сучасності

Мета: розглянути позитивістський нормативізм Г.Кельзена та прагматичний позитивізм. Проаналізувати суспільні та політико-правові ідеї солідарності та інституціоналізму. Особливу увагу приділити психологічній теорії права Л.І.Петражицького. Охарактеризувати суспільну та політико-правову ідеологію націонал-соціалізму. Розглянути теорії еліт, бюрократії і технократії.

Питання для обговорення:

1. Позитивістський нормативізм Г.Кельзена та прагматичний позитивізм.
2. Суспільні та політико-правові ідеї солідарності та інституціоналізму.
3. Психологічна теорія права Л.І.Петражицького.
4. Суспільна та політико-правова ідеологія націонал-соціалізму.
5. Теорії еліт, бюрократії і технократії.
6. Неопозитивізм як теоретико-методологічна основа політологічних досліджень ХХ століття.
7. Формування та інституалізація сучасної суспільно-політичної думки.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 8. Тоталітарні політичні доктрини ХХ століття

Мета: проаналізувати суспільно-політичні доктрини більшовизму, нацизму, які істотно вплинули на процеси розвитку світової політичної думки.

Питання для обговорення:

1. Суть політичної ідеології.
2. Загальна характеристика тоталітарних політичних доктрин.
3. Політична доктрина більшовизму (комунізму).
4. Політичні доктрини фашизму.
5. Італійський фашизм.
6. Ідейно-політичні витоки і сутнісні ознаки нацистської доктрини.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.

2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.

Тема 9. Суспільно-політичні вчення епохи Середньовіччя на території України VI – першої половини XVII століть

Мета: з'ясувати витоки та розвиток суспільно-політичної думки періоду Київської Русі. Необхідно звернути увагу на роль християнської релігії у Київській Русі та його вплив на становлення державно – правової думки. На основі вивчених літературних пам'яток Київської Русі з'ясувати, які найгостріші проблеми соціально – політичного життя тогочасного суспільства турбували державних мужів. При вивченні питання – політичних та правових вчень в Україні періоду входження до складу Литви та Польщі, студент має зрозуміти нове бачення суті суспільних і політичних процесів даної епохи.

Питання для обговорення:

1. Зародження ранніх політичних відносин дохристиянської доби.
2. Розвиток суспільно-політичної думки в VI – X століттях на теренах сучасної України.
3. Розбудова державності в історико-політичних творах давньоруських дослідників. Суспільно-політична думка в літописних зведеннях часів Київської Русі.
3. Суспільно-політичні погляди Ярослава Мудрого та Д.Галицького.
4. Розвиток політичної думки на українських землях після навали монголо-татар. «Слово про загибель Руської землі».
5. Розвиток українських політичних вчень періоду Литовсько-польської та Польської доби. Ю.Дрогобич, С.Оріховський, П.Скарга.
6. Брестська церковна унія та її вплив на розвиток політичних вчень Польської доби.
7. Суспільно-політичні вчення українських діячів: С.Зизаній, Ю.Рогатинець, К.Т.Ставровецький, І.Вишенський, М.Смотрицький, Х.Філарет.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
4. Любохинець Л. С., Шавкун М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.

Тема 10. Українські політичні вчення періоду визвольної війни та занепаду Козацько-гетьманської держави (середина XVII – XVIII століття)

Мета: розглянути процес розвитку політичних вчень в Україні у перехідний період (XIV – перша половина XVI ст.); української політичної думки в період визвольної війни під проводом Б.Хмельницького та проаналізувати політичні ідеї, що сприяли розвиткові гуманізму в Україні. Студентам необхідно з'ясувати вклад

братств у розвиток національної правової та політичної думки; розкрити роль Запорозької Січі у розвитку політичної свідомості українського народу; аналізувати політико-правову сутність укладених договорів України з Польщею та Московською державою; проаналізувати Конституцію П.Орлика, віднайти у даному документі ідеї європейської демократії; з'ясувати вклад в українську політичну думку просвітителів С.Яворського, Ф.Прокоповича, Г.Сковороди.

Питання для обговорення:

1. Соціальний устрій низового Запорізького війська. Вирішення проблеми влади у козацькій Запорозькій Січі.
2. Роль отамана та козацької старшини у побудові та функціонуванні Запорозької Січі. Вплив Ради старшин на політичні настрої козаків.
3. Еволюція політичних поглядів Б.Хмельницького.
4. Вплив братських шкіл на рівень освіти та політичні настрої міщан.
5. Суспільно-політичні погляди П.Могили. Інокентій Гізель «Мир з Богом, людино», «Синопис».
6. Суспільно-політичні вчення Л.Барановича, І.Галятовського, Ю.Немирича.
7. Вклад діячів Києво-Могилянської Академії у розвиток української політичної думки.
8. Політичні погляди І.Мазепи.
9. Конституція П.Орлика та її політичне значення.
10. Суть українського кодексу «Право, за яким судиться малоросійський народ» (1743р.).
11. Політичні погляди С.Яворського, Ф.Прокоповича, І.М.Козачинського, Ф.Прокоповича.
12. Проблема людини в етико-гуманістичних поглядах Г.Сковороди.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
4. Любохинець Л. С., Шавкун М., Бабиш Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.

Тема 11. Розвиток українських політичних вчень періоду національного Відродження (перша половина XIX – початок XX століття)

Мета: проаналізувати політичні програми перших українських організацій, прототипів політичних партій. З'ясувати вклад представників декабристів та діячів Кирило-Мефодіївського братства у політико-правові вчення. Вивчити суспільно-політичні погляди представників української інтелігенції М.Максимовича, М.Костомарова та Т.Шевченка. Проаналізувати спільне та відмінне у політичній думці східної та західної частин України даного періоду.

Питання для обговорення:

1. Програмні документи Товариства дворянських революціонерів (1821-1825 рр.).
2. Аналіз політичної програми Товариства об'єднаних слов'ян (1823-1825 рр.).

3. Суспільно-політичні погляди декабристів. Пестель, Муравйов-Апостол.
4. Аналіз політичних програм Кирило-Мефодіївського товариства.
5. «Історія Русів» та її вплив на українську політичну думку XIX століття.
6. Й.Б.Шад та його «Природне право».
7. Вплив німецького мислителя Й.Г.Гердера на формування українських політичних вчень.
8. Суспільно-політичні погляди М.Максимовича, М.Костомарова, Т.Шевченка.
9. Особливості суспільно-політичної думки Західної України: М.Гарасевич. І.Могильницький.
10. Діяльність «Руської Трійці» на теренах Західної України та суспільно-політичні погляди представників даної організації.
11. Суспільно-політичне вчення І.Франка.

Література:

1. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
2. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 201. 632с.
4. Любохинець Л. С., Шавкун М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.
5. Український націоналізм. Антологія. Київ: Українська Видавнича Спілка ім. Юрія Липи, 2019.

Тема 12. Особливості українських політичних вчень (XX –початку XXI століть)

Мета: розкрити особливості розвитку політичних вчень в Україні у XX - XXI столітті. З'ясувати вплив громадських організацій в Україні та українських політичних партій на формування української політичної думки даного періоду.

Питання для обговорення:

1. Ідейні погляди представників громадських організацій: «Загальної української безпартійної демократичної організації», «Братства тарасівців».
2. Аналіз програмних засад українських партій.
3. Політичні погляди представників Товариства українських поступовців.
4. Суспільно-політичні погляди М.Драгоманова.
5. Суспільно-політичні погляди М.Грушевського.
6. Політичні та суспільно-правові погляди Б.Кістяківського.
7. Характеристика діяльності Української Центральної Ради. Аналіз I, II, III та IV універсалів Центральної Ради. М.Грушевський «Якої ми хочемо автономії й федерації». М.Грушевський «На порозі нової України». Аналіз Конституції УНР.
8. Політичні погляди гетьмана Павла Скоропадського. «Закон про тимчасовий устрій України». Юліан Охримович. Аналіз законотворчої діяльності ЗУНР.
9. Політичні погляди В.Винниченка.
10. Політичні погляди С.Петлюри.
11. М.Міхновський «Самостійна Україна».

12. Особливості українських політичних вчень в незалежній Україні

Література:

1. Винниченко, Володимир. Відродження нації [Електронна копія] : (історія укр. революції [mareць 1917 р. груд. 1919 р.].. Електрон. текст. дані. Київ ; Відень : [З друк. Христофа Райсера Синів у Відні], 1920 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2019).
2. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
3. Горбатенко В. П. Національна держава та її суверенність в умовах глобалізації. Українсько-польські політологічні студії: наук. зб. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019. Вип.3.156 с.
4. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть.:http://shron2.chtyvo.org.ua/Hrushevskyi/Khto_taki_ukraintsi_i_choho_v_ony_khochut_zb.pdf
5. Держава, влада та громадянське суспільство у документах політичних партій України (кінець 1980-х-перша половина 2011 рр.). К: ШІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 808 с.
6. Донцов, Дмитро. Підстави нашої політики [Електронна копія] / др. Дмитро Донцов. Електрон. текст. дані (1 файл : 235 Мб). Відень: Вид-во Донцових, 1921 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2018).
7. Донцов, Дмитро. Підстави нашої політики [Електронна копія] / др. Дмитро Донцов. Електрон. текст. дані (1 файл : 235 Мб). Відень: Вид-во Донцових, 1921 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2018).
8. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
9. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 632с.
10. Любохинець Л. С., Шавкун . М., Бабич Л. М. Історія політичних та економічних вчень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 294с.
11. Український націоналізм. Антологія. Київ: Українська Видавнича Спілка ім. Юрія Липи, 2019.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни „Історія українських та зарубіжних політичних вчень” виконується самостійно кожним студентом на основі засвоєння програмного матеріалу. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування політичних знань у суспільному житті. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Виконання КПЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з „Історії українських та зарубіжних політичних вчень”.

Тематика КПЗ

1. Предмет і метод історії зарубіжних політичних вчень.
2. Методологічні проблеми історії політичних вчень.
3. Політичні ідеї у Стародавньому Китаї.
4. Політичні погляди Піфагора.
5. Вчення Геракліта про державу і право.
6. Вчення Сократа про суспільство, державу і законність.
7. Проекти ідеальної держави у Платона.
8. Вчення Аристотеля про походження держави і причинах державних переворотів.
9. Політичні і правові вчення римських юристів.
10. Вчення Цицерона про державу і право.
11. Політичні вчення стоїків.
12. Політичні погляди Августина.
13. Вчення Фоми Аквінського про державу і право.
14. Формування і розвиток політичних ідей раннього християнства.
15. Формування і розвиток мусульманських політичних ідей.
16. Політичні ідеї часів Київської Русі.
17. Вчення Нікколо Макіавеллі про державу і право.
18. Політичні і правові ідеї Реформації.
19. Вчення Жана Бодена про суверенітет держави.
20. Вчення Гуго Гроція про державу і право.
21. Політико-правові вчення Бенедикта Спінози.
22. Вчення Томаса Гоббса про державу і право.
23. Вчення Дж. Локка про державу і право.
24. Політичні погляди Дж. Лільберна.
25. Вчення Шарля Монтеск’є про розподіл влади.
26. Вчення Ж.-Ж. Руссо про причини нерівності між людьми і виникнення держави.
27. Теорія народного суверенітету Ж.-Ж. Руссо.
28. Політичні погляди яacobінців.
29. Політичні погляди Симеона Полоцького і Юрія Крижанича.
30. Вчення С. Ю. Десницького про державу і право.
31. Політико-правове вчення О. М. Радищева.
32. Політико-правові ідеї Т. Джефферсона.
33. Демократичні ідеї Т. Пейна.
34. Вчення Іммануїла Канта про державу і право.
35. Політичні погляди А. І. Герцена.
36. Політичні погляди М. Г. Чернишевського.
37. Анархістська теорія М. Бакуніна.
38. Політична концепція Ф. Ніцше.
39. Вчення Ф. Гегеля про державу і право.
40. Політико-правові вчення марксизму.
41. Нормативістська теорія Ганса Кельзена.
42. Вчення Р. Ієрінга про інтереси у праві.
43. Теорія держави Л. Гумільовича.
44. Неокантіанське вчення про право Штаммлера.
45. Соціологічна теорія права Євгена Ерліха.
46. Психологічна теорія права Л. Петражицького.

47. Політико-правова ідеологія фашизму.
48. Вчення Сунь Ятсена про три великих народних принципи.
49. Політичні погляди М. Ганді.
50. Політико-правові погляди Ярослава Мудрого. «Руська правда».
51. Політичні погляди Б.Хмельницького.
52. Політичні погляди І.Мазепи.
53. Аналіз Конституції П.Орлика.
54. Політичні погляди М.Грушевського.
55. Політичні погляди В.Винниченка.
56. Політичні погляди С.Петлюри.
57. Політичні погляди представників українського націоналізму М.Міхновського, Д.Донцова.
58. Особливості розвитку політичних вчень представників доби радянської України.

7. Самостійна робота

Тема №	Питання для самостійного опрацювання
1.	Суть науково-теоретичного підходу до аналізу предмету. Взаємодія політичного і державного та погляди на їх співставлення. Методи вивчення проблем історії політичних вчень.
2.	Аналіз політичних творів: «Повчання Еманхотека», «Настонови царя Ахтоя», «Повчання Аменомоне», «Веди», «Збірник законів Ману». Суть індійської політичної ідеології в релігійних книгах індуців. Суспільно-політичні вчення стародавніх індійських шкіл. Порівняння ідеологій брахманізму та буддизму.
3.	Аналіз праці Д.Алігьєрі «Про монархії». Аналіз праці Макіавеллі «Володар». Відмінності у політичних вчення Т.Лютера, Т.Мюнцера, Ж.Кальвіна. Відмінності суспільно-політичних вчень Т.Мора та Т.Кампанелли.
4.	Суспільно-політичне вчення Симеона Полоцького. Суспільно-політичне вчення Юрія Крижанича. Суспільно-політичне вчення В. Татищева. Аналіз політико-правового вчення О. Н. Радищева. Характеристика розвитку політичної думки Росії ХІХ століття. Політико-правові погляди В. Соловйова, С. Булгакова, М. Бердяєва, П. Струве.
5.	Характеристика вчення Г. Гроція про державу і право. Особливості політичного і правового вчення Б. Спінози. Політико-правові погляди Вольтера. Основні представники політико-правової ідеології якобінців. Характеристика політико-правових поглядів І. Канта. Основні положення політико-правової теорії І. Фіхте. Вчення Г. Гегеля про державу і право.
6	Погляди Т.Пейна на державу і право. Аналіз Декларації незалежності США. Погляди на поняття народного суверенітету представників американської політичної думки.
7.	Погляди представників радянської ідеології на роль та значення пролетаріату. Недоліки теорій класової боротьби. Політичні вчення стосовно радянського права: декларації та реальність. Суть радянської концепції розрізнення права і закону.
8	Політична концепція Г.Моски. Політична концепція В.Паретто. Політичні погляди М.Вебера. Політичні погляди Р.Міхельса. Суспільно-політичні вчення Г. Саймона,, Д. Белла,, Б. Беквіта, З. Бжезінського, О. Тоффлера, Р. Арона, Ф.А. Хайєка, А. Безансона, К. Поппера.
9.	Сутність політичної програми Володимира Мономаха. Проблеми держави і права у "Слові про закон і благодать" Київського митрополита Іларіона. Питання співвідношення церкви і держави у діяльності І. Вишенського, П. Могили.
10	Державницькі погляди гетьманів України: Б. Хмельницького, П. Дорошенка, І. Мазепи, П. Орлика.
11	Порівняльна характеристика політико-правових концепцій розвитку України у програмах Північного та Південного товариств декабристів. Аналіз правових документів Кирило-Мефодіївського товариства. Суспільно-політична думка Західної України в першій половині ХІХ століття.
12	Правові та політичні ідеї В.Антоновича. Правові та політичні ідеї у працях

	М.Костомарова „Две русские народности”, „Автобіографія”. Погляди М.Драгоманова на державу і право. Ідеал української нації у політико-правових поглядах С.Подолінського та В.Подолінського. Ю.Бачинський – „Україна irredenta”. М.Міхновський – „Самостійна Україна”.
13.	Аналіз проекту Конституції УНР. Еволюція правових та політичних поглядів М.Грушевського та В.Винниченка. Д.Донцов – „Дух нашої давнини”, „Націоналізм”.
14.	Особливості української політичної думки в Радянській Україні у 1920-х рр. Розвиток української політичної думки в Західній Україні у 1920-х рр.
15.	Донцов Дмитро «Підстави нашої політики». Касьянов Георгій «Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний портрет та історична доля». Липа Юрій. «Призначення України». Сціборський Михайло. «Націократія». Українська суспільно-політична думка в ХХ ст. Документи і матеріали. – Т.1-2.

8. Тренінг з дисципліни

Навчальний тренінг: вимоги та умови проведення

Тренінг(training)- це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ.to train-виховувати, навчати) – комплекс вправ для пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків.Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

1. Основні історичні шляхи зародження та становлення політичних вчень на території України.
2. Проблеми розвитку української політичної думки на сучасному етапі.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Історія українських та зарубіжних політичних вчень» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Історія українських та зарубіжних політичних вчень» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1 (тема 1-8)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен) (тема 1-10)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час заняття (8 тем по 10 балів=80 балів) 2. Письмова робота = 20 балів	1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 10 балів=40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	1. Написання КПЗ, яке включає вибір теми, складання плану, написання роботи = 60 балів 2. Захист КПЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких = 40 балам, а у підсумку = 80 балів 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балам

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійні засоби	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Винниченко, Володимир. Відродження нації [Електронна копія] : (історія укр. революції [марець 1917 р. груд. 1919 р.]). Електрон. текст. дані. Київ ; Відень : [З друк. Христофа Райсера Синів у Відні], 1920 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2019).
2. Гончарук-Чолач Т., Томахів В. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. К.: Ліра-К, 2020. 228с.
3. Горбатенко В. П. Національна держава та її суверенність в умовах глобалізації. Українсько-польські політологічні студії: наук. зб. К.: Інсти-тут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019. Вип.3.156 с.
4. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть.:http://shron2.chtyvo.org.ua/Hrushevskiy/Khto_taki_ukraintsi_i_choho_vony_khochut_zb.pdf
5. Держава, влада та громадянське суспільство у документах політичних партій України (кінець 1980-х-перша половина 2011 рр.). К: ШІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 808 с.
6. Донцов, Дмитро. Підстави нашої політики [Електронна копія] / др. Дмитро Донцов. Електрон. текст. дані (1 файл : 235 Мб). Відень: Вид-во Донцових, 1921 (Київ: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2018).
7. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том 1. Львів: УКУ, 2019. 428с.
8. Український націоналізм. Антологія. Київ: Українська Видавнича Спілка ім. Юрія Липи, 2019.
9. Токовенко О. С., Третяк О. А. Історія зарубіжних політичних вчень. Дніпро: Вид-во Дніпропетровського національного у-ту імені Олеся Гончара, 2018. 204с.
10. Chanyshv A. A History of Political Thought and Legal Doctrines. Classic Western Tradition, 2019 (2nd ed.): <https://mitpress.mit.edu/books/>
11. Nersesyants V. A History of Political Thought and Legal Doctrines, 2019 (5th ed.): <https://www.amazon.com/dp/0262562235>
12. Marchenko M. A History of Political Thought and Legal Doctrines, 2019.: <http://www.bookpump.com/upb/pdf-b/1129378b.pdf>.
13. Gafsky V. A History of Political Thought and Legal Doctrines, 2019.: https://books.google.ru/books?id=jBDpBwAAQBAJ&pg=PA60&lpg=PA60&dq=knowledge+based+economy+textbook&source=bl&ots=ierrHvFVBY&sig=X0MNvhbpJUfXOmeiOIWn32OvhTI&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwj7gzW1I_QAhUEiywKHdLaCWoQ6AEISjAG#v=onepage&q=knowledge%20based%20economy%20textbook&f=false
14. A History of Political Thought and Legal Doctrines. Compendium of Information. Ed. by R. Mukhaev, 2020 (2nd ed.): https://books.google.ru/books?id=_0jUlsICOGC&pg=PA611&lpg=PA611&dq=knowledge+based+economy+textbook&source=bl&ots=fXJvbxFFhy&sig=BZ7q7EsLo8HK6Vh9d2Fq8rU5hws&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwj7gzW1I_QAhUEiywKHdLaCWoQ6AEIXTAJ#v=onepage&q=knowledge%20based%20economy%20textbook&f=fals

15. Clark T., Lauderdale B. Locating Supreme Court opinions in “doctrine space.” *Am. J. Polit.* 2019. №54(4). P. 871–900
16. Farnsworth W. The use and limits of Martin-Quinn scores to assess Supreme Court justices, with special attention to the problem of ideological drift. 2019. *Northwest. Univ. Law Rev. Colloquy* 101. P. 143–154
17. Gennaioli N, Shleifer A. The evolution of common law. *J. Polit. Econ.* 2019. №115(1). P. 43–68
18. Kastellec J. The statistical analysis of judicial decisions and legal rules with classification trees. *J. Empir. Legal Stud.* 2019. №7(2). P. 202–30
19. Shapiro C. The limits of the Olympian court: common law judging versus error correction in the Supreme Court. *Wash. Lee Law Rev* 2018. №63. P. 271–337
20. Vermuele A. The judiciary is a they, not an it: interpretive theory and the fallacy of division. *J. Contemp. Legal Issues.* 2018. №14. P. 549–584
21. Westerland C., Segal A., Epstein L., Cameron C., Comparato S. Strategic defiance and compliance in the U.S. courts of appeals. *Am. J. Polit. Sci.* 2019. №54(4). P. 891–900

22. Westerland C. Who owns the majority opinion? An examination of policymaking on the U.S. Supreme Court. Presented at Annu. Meet. Am. Polit. Sci. Assoc, 2018